

Volt egyszer egy Laza klub

A közkönyvtárak soha, a legrégebbi időkben sem voltak csupán könyvek tárai, könyvkölcsönző helyek, helybenolvasásra alkalmat és helyet biztosító intézmények. Ugyan nincs arra szükség, hogy az úgynevezett 2.0-ás könyvtárakra gondoljunk, de annak előzményeire, csíráira muszáj felfigyelnünk. A szép szlogen (a város dolgozószobája) persze maximálisan igaz, de a közkönyvtár sohasem csak dolgozószoba volt, hanem találkahely is, szellemi műhely is, szalon is, és igen – talán legelsősorban – klub is. Irodalmi kluboknak voltak tekinthetők a klasszikus idők író-olvasó találkozói, a legkülönbözőbb – ismeretterjesztő, vitáknak fórumot nyújtó, képző- és zeneművészekkel való találkozást, társalgást lehetővé tevő – könyvtári „rendezvények” stb. A most előttünk fekvő könyv, *Ottovayné Ecsedi Kati és Mayer Vivian Volt egyszer egy Laza klub, beszélgetőkönyv* című alkotása tehát – első látásra–hallásra – nem okozhat igazi meglepetést. No persze, ahogy szinte mindig és mindenhol, úgy nyilván a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár első kerületi főkönyvtárában is volt klub, voltak találkozók neves értelmiségiekkel, írókkal, művészekkel, tudósokkal stb. A „szenzáció” tehát nem olyan nagy, ha egyáltalán az. Legfeljebb talán azért, hogy a klubban történtek, elhangzottak nyomdafestékhez jutottak, könyvformát ölthettek. És mégis...

Valamiben, valamiért mégis páratlan ez a kötet, nem is elsősorban abban, amit tartalmaz, hanem azért, amit tükröz, amiről beszámol, aminek a dokumentuma. A szerzők, összeállítók így vallanak erről: *„Úgy kezdődött, hogy (a rendszerváltás előtt kb. öt évvel) egy ócska papundeklire elkezdtem fölírni a számomra nagyon fontos és érdekes emberek nevét – akiket szerettem volna elhívni, »begyűjteni« a könyvtárba, összehozni őket egymással, és lehetőleg másokkal is megismertetni őket.”*

„A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Krisztinavárosi könyvtárában dolgoztunk annak idején, amely kitűnő állományával és atmoszférájával jó hírnévnek örvendett a környékbeliek körében, sőt talán mondhatjuk, hogy az egész városban. Sok közismert, közéleti ember járt hozzánk, irodalmárok, művészek, tudósok, és egyáltalán: egy »értelmiségi hely«-nek számított... Nyújtani szerettem volna azokat a pillanatokot, amikor a nyitva tartás alatt például Kardos G. György betelepített az irodánkba, egy kicsit ott megpihenni és anekdotázni, de napközben túl sok időt nem tudtunk szakítani, hogy félrevonuljunk beszélgetni. Azt, hogy egy klub létrehozását tervezzük, barátaink, ismerőseink és a szellemi élet könyvtárunkba járó prominens képviselői is várakozással fogadták. Így például a közelben lakó Ballassa Péter védnökséget vállalt a klub fölött, messzemenően támogatta kezdeményezésünket, nem utolsó sorban, mert civil szerveződést látott benne.”

Ha valaki a kötetet kézbeveszi, arról értesül, hogy kik, micsoda nagyságok voltak a klub meghívottai, kik azok, akiket a könyvtárvezető Ottovayné Ecsedi Kati – házigazdaként – bemutatott a közönségnek, akik azután egyáltalán nemcsak meghallgatták, hanem akikkel párbeszédbe kezdtek (kezdhettek), akiket kérdezhettek,

akikkel vitatkozhattak, akiket – időnként – akár sarokba is szoríthattak, akiknek – nem egyszer – új információkkal szolgálhattak, aiktól rengeteg olyasmit is megtudhattak, amit e jelesek nem írtak le könyveikben. A névsor fölötte impozáns: *Balassa Péter, Kornis Mihály, B. Gáspár Judit, Beney Zsuzsa, Érdi Péter, Székely György, Ottovay László, Téri Tibor, Petrovics Emil, Donáth László, Szántó Piroška, Lángh Júlia, Vajda Erik, Polcz Elaine, Bereményi Géza, Rózsashegyi György, Bächer Iván, Hetényi István, Csányi Vilmos*. Az ő szövegeik, illetve a velük folytatott párbeszéd, viták, évődések magnóról leírt, épp csak lehetnyire megszerkesztett változatai olvashatók a kötetben. És tudható az előbeszédből, hogy az itt és most közölt anyag csak csekély töredéke a klubban elhangzott „Jaza” beszélgetéseknek, hiszen a kezdetleges technikai apparátus (egy nem igazán korszerű, kicsiny magnó) rengeteg hasonló beszélgetés anyagát nem vette, vagy nem jól vette; hogy legalább annyi elveszett, mint amennyit a kötet tartalmaz. A kötet – ezt a névsor alapján bárki beláthatja – kiemelkedően érdekes. Még a legszűkebb könyvtári értelemben is, hiszen ahol Vajda Erik vagy Ottovay László szól a szakma kérdéseiről szakmán kívülieknek, ott bizony nem egy olyan gondolatmenet is található, amely – így – nemigen lelhető fel a szakfolyóiratok hasábjain, jöllehet, sokszor talán fontosabbak és „ütősebbek”, mint akár az említettek szacikkeiben találhatóak. De ezt főlöleges lenne részletesebben taglalni. Azt hisszük, a névsor magáért beszél, és az is nyilvánvaló, hogy nem csak a könyvtárosokra igaz, amit fentebb említettünk. Balassa Péter, Petrovics Emil vagy Csányi Vilmos csakúgy ritka, saját írásaikhoz képest is új mondanókra ragadtatták magukat, mint a könyvtáros prominensek. Nem is tehettek volna másként, hiszen javarészt könyveiket ismerő, és azoknak állításaira rá- meg rákérdező közönséggel álltak szemben. És a párbeszéd, a többekkel folytatott társalgás mindig kiszikráztat valami egészen újat, sokszor a megszólaló számára is meglepőt.

Ám nem elsősorban ezért vágytuk dicsérni a könyvet. A mi számunkra – itt és most – a szellemi kincseknél, a szakmai, művészi, tudományos hozadéknál sokkal fontosabbnak tűnik a munka, és még sokkal inkább a mögötte álló, őt létrehozó gyakorlat módszertani tanulsága.

Említettük, hogy a közkönyvtárak mindenkor klubok is voltak. Ám – emlékezünk – hány olyan író-olvasó találkozon vettünk, vehettünk részt, ahol a könyvtáros minden igyekezete ellenére sem sikerült az épp meghívott (vagy felülről oda küldött) író könyveit valaha is kézbevevett közönségről gondoskodni. Ahol, ha az író már mindent elmondott magáról, legtöbbször a könyvtárosnak magának kellett (mintegy a közönség nevében) kérdezni valamit a megjelent prominensről, ahol – nem egyszer – kisiskolásokat kellett kivezélnyelni vagy becsábítani, ahol „gondoskodni” kellett a megfelelő létszámú közönségről, ahol – magam is szerepeltem ilyenként – hozzászólókat kellett „felbérelni”, kiokosítani stb. Persze nemcsak ilyen klubfoglalkozásokról, író-olvasó találkozókról tudunk, de hogy ilyenekről is bőségesen, azt senki sem tagadhatja. Nos, a jelen kötet első számú módszertani tanulsága az, hogy mindeneelőtt olyan könyvtárról illik, kell gondoskodni, olyan könyvtárat kell szervezni, működtetni, ahová bejáratosak a prominensek. Ahová nem meghívóval, felkérésre lépnek (csak) be az írók, tudósok, közéleti szereplők, ismert emberek. Hanem ahol szinte otthon vannak, ahol törzsolvasók, törzslátogatók, sűrűn előforduló személyiségek. És ahol az ő munkáikat olvasók is megtalálhatóak. Ahol tudják nemcsak nevüket, de munkáikról is tudomással bírnak, azokat forgatják, olvassák.

legalábbis az olvasók bizonyos rétegei, bizonyos csoportjai. Szóval szerves szellemi élet folyik a könyvtárban, ahol a klub szinte magától létrejön, ahol épp csak arra, annyira van szükség, hogy alkalmat, keretet, lehetőséget teremtsünk, hogy a párbeszéd, a diskurzus annak rendje és módja szerint létrejöhesse. Sokan mondhatják persze erre, hogy könnyű a Krisztinavárosban! De ez felületes érv. X. helységben, Y. városkában persze kevés a tanszékvezető egyetemi tanár, ritka a Kosuth-díjas író vagy festő. Ám szakfolyóiratokban publikáló középiskolai tanár, a helyi képzőművészeti életben jelentős festő, netán országos hírt is szerzett helytörténeti kutató, vállalkozásáról elhíresült üzletember, valamiért kiemelkedő gazdálkodó bizonytalansággal mindenütt található. Hogy ők nem járnak a könyvtárba? Hát hiszen épp az lenne a könyvtár dolga, hogy járjanak! Hogy bejárjanak, hogy otthon legyenek benne. Miért? Hogyan? Erre valószínűleg nincs recept. De példák vannak szép számmal. És akkor már kész is a „laza” klub. Akkor már – persze mindenhol a maga módján – leképezhető, talán überelhető is Ottovayné Ecsedi Kati és Mayer Vivian produkciója. Nem bizonyos, hogy anyagát könyvben is szükség kiadni. De a most pertraktált munkának sem a könyv az igazi hozadéka. Hanem, mint említettük, az, ami mögötte állt, áll, aminek a kötet csak dokumentuma. És amit érdemes, és azt hiszem, szükséges is „lemásolni”.

De van tanulsága más is a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár terjesztette kötetnek. Az, hogy kerülni kell a látványos szervezést, a buzgólkodást, azt a tevékenységet, amiből kilóg az a bizonyos lóláb. Ha észreveszem a szándékot, elkedvetlenedem, mondotta volt Goethe. Hegel pedig – a munkáról – azt, hogy hagyni kell a folyamatokat, és szinte láthatatlanul ellenőrizni, egy-egy ponton belenyúlva csak. Azt hiszem, hogy a legjobb, ha csak akkor beszélünk ilyen-olyan klubról, ha az már régóta működik, mintegy magától „megy”.

És persze arra is érdemes figyelni, milyennek kell lennie annak a könyvtárosnak, aki e példát követni óhajtja. Azt már mondtuk, hogy olyan könyvtár megteremtőjének és gazdájának, amelybe sikk eljárni, ahol illik gyakran és rendszeresen megfordulni. Ezúttal arra hívnám fel a figyelmet, hogy – sajnos vagy hál’ istennek – a könyvtárosnak magának is elit-értelmiséginek illik, kell lennie. Aki maga is beszélgetőpartnere tud lenni a prominenseknek, aki maga is prominens a saját területén.

(Ottovayné Ecsedi Kati–Mayer Vivian: Volt egyszer egy Laza klub. Beszélgetőkönyv. Bp., 2006. Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, 374 p.+6 t.)

Vajda Kornél

A magyar bibliofília képeskönyve

A bibliofília sok évszázados színes története szervez részét képezi a könyvtártörténetnek, a XVIII–XIX. század fordulójáig – némi túlzással persze – szinte azonos azzal. Amikor a felvilágosodás hatására megkezdődött a modern, mai értelemben vett szaktudományok elkülönülése, a kutatómunka háttérül szolgáló különféle gyűjtemények létrehozója és fenntartója az állam lett: ekkoriban kezdett kiépülni szerte Európában – és így hazánkban is – egy differenciálódó, a különféle olvasói és használói igényeket szolgálni képes könyvtári intézményrendszer. Akkortól a magánkönyvtárak és a bibliofília közösségi funkciója vitathatatlanul csökkent; csökkent, de természetesen nem szűnt meg és nyilván nem is fog megszűnni a későbbiekben sem. Az elmúlt mintegy kétszáz esztendőben keletkezett magántékek elsősorban tulajdonosuk érdeklődését, gyűjtőszenvédelmét, netán tudományos működését szolgálták ugyan, de éppen a legjelentősebbek története tanúsítja, hogy alapítók a közösségi használatra is gondoltak, és igyekeztek a kollektív fennmaradásáról olyan formában gondoskodni, hogy közintézménynek ajánlották fel azokat. Néha azonban ez sem mentette meg a gyűjteményt vagy annak bizonyos kötetét a szétszóródástól. A most ismertető kötetben olvashatjuk hasonlóan Somogyi Károly kanonok egyik könyvébe tett rezignált bejegyzését, amely eredetileg gróf Széchényi Ferenc tékájából származott: „*Mint másodlatot megvettem s lehetőleg kiigazítottam a könyvtár-alapító iránti tiszteletből, s gondoltam: így jutnak a legnagyobb áldozatok romjai is szibvásárra.*”

Vannak korszakok, amelyek kedveznek a bibliofíliának – ilyen időszak volt a reneszánsz és a felvilágosodás –, és vannak, amelyek ha károsnak nem is, de fölöslegesnek, egyfajta individualista sznobizmusnak tekintik azt. Ilyen volt Magyarországon a szocializmus kezdeti szakasza, főleg az 1950-es évek, amikor nemhogy új kollektívák nem keletkeztek, hanem a történelmi katalizmak következtében a meglévők is felbomlottak, szétszóródtak, és a köteteknek csak egy része került közgyűjteménybe. A bibliofília mellett kialakuló intézményrendszer – egyesületek, antikváriumok, árverések, különféle kiadók – is felbomlott, leginkább azonban az a viszonylagos anyagi konszolidáció hiányzott, amely mégiscsak előfeltétele – a lelki, intellektuális hajlamon túl – a könyvkedvelésnek és a könyvgyűjtésnek.

Az utóbbi mintegy két évtizedben azonban örömdetesesen megváltozott a helyzet: elég csak néhány igényesebb aukció katalógusát átlapozni ahhoz, hogy nyilvánvalóvá váljon a bibliofília iránti komoly érdeklődés, és az, hogy ismét van Magyarországon egy olyan jómódú réteg, amely képes komoly összegeket fordítani szenvédelme kielégítésére. Hogy ki és miért gyűjt könyvet vagy egyéb műtárgyat, az persze izgalmas művelődésszociológiai vizsgálat tárgya lehetne. Mindenesetre napjainkban újjászületni látszik a könyvgyűjtéshez kapcsolódó infrastruktúra, amelynek egyik jelleme, hogy több, a könyvgyűjtés, a bibliofília kérdéséről taglaló munka látott napvilágot és *Magyar Könyvgyűjtő* címmel négy évfolyamot megélt perio-

dikum is megpróbálta a gyűjtők látókörét szélesíteni. A könyvgyűjtő ugyanis nem születik, hanem lesz, kellő szakismeretek megszerzése után. Az első persze a megfelelő lelki beállítódás, az érdeklődés kialakulása és ehhez járulhat hozzá Monok István és Buda Attila kötete, a Korona Kiadó és az Országos Széchényi Könyvtár közös kiadásában napvilágot látó pazar munka, *A magyar bibliofília képeskönyve*, melynek harmadik alkotója a fényképész Hapák József.

Mit tartalmaz a kötet? Címének megfelelően mintegy ezer esztendő hazai könyvgyűjtését mutatja be tömör szöveggel és számos képpel Szent István korától kortársunkig, az antikvárius Borda Lajosig. A kötet egy nagyívű bevezető esszén kívül öt szerkezeti részre tagolódik. A bevezető írás a bibliofília és a könyv olvasás kapcsolatát taglalja a korai középkortól napjainkig. A gondolatgazdag dolgozat foglalkozik a jövővel is, azzal a kérdéssel, hogy várható-e napjaink korszerű információhordozó eszközeinek integrálódása a bibliofil kollekciókba. Bár elméletileg elképzelhető, mégsem valószínű, mert bármennyire is kötődik a bibliofília az olvasáshoz, az erudícióhoz, az esztétikai élményt is jelent a könyvbarátnak, s ez – bár nem egyedüli oka és körülménye – „*mégis fontos indoka, értelme sőt eredője egy-egy kollekciónak létrejöttének*”.

A következő öt fejezet a hazai bibliofília három nagy történeti korszakát mutatja be. Az első az államalapítástól a XV. századig terjedően a kéziratosság korának magyarországi könyvszeretét tárgyalja. A következő korszak a XVI–XVIII. századi kora újkori könyvgyűjtést ismerteti három, a tulajdonosok szerint tagolt (főpapi, tudós és főúri könyvgyűjtők) alfejezetben. Ez a rész nemcsak a legterjedelmesebb, de – köszönhetően a Szegeden immár mintegy három évtizede elkezdődött olvasástörténeti kutatásoknak – a legjobban feltárt is. Az utolsó rész a XIX. és a XX. század könyvgyűjtőit veszi számba.

A kötet mintegy száz kollekciónak ír le viszonylag részletesen és nagyjából még egyszer annyit jelzésszerűen. Lényegre törő, tömör megfogalmazásokban tárja olvasói elé a gyűjtő életútjának a téma szempontjából fontos eseményeit, majd a kollekciónak kapunk áttekintő összefoglalást. A szövegnek természetesen szerves kiegészítője a kép, többnyire a téka egy-egy jeles darabjáról készült az illusztráció, sokszor kiemelve, kinagyítva különféle jellemzőket, possessori bejegyzéseket, ex libriseket. Arra szintén akad példa, hogy a gyűjtő portréját közlik, vagyis számos vizuális lehetőséggel élve hozzák közel az egykori gyűjteményeket és tulajdonosaikat a mai érdeklődőkhöz.

Ugyanakkor néhány esetben nem sikerült a kép és a szöveg maradéktalan összhangját megteremteni, más szóval: vagy más illusztrációt kellett volna a szöveghez keresni, vagy utalni kellett volna arra, hogy miért kötődik a hasonmás a textushoz. Nem teljesen világos például, hogy Hieronymi Károly műszaki jellegű könyvtárából miért azt a viszonylag érdektelen 1902-es német könyvet választották a kollekciónak leginkább reprezentáló egyednek, amelynek címlapján jól olvashatóan egy mai magángyűjtő ex librise látható. Zrínyi Miklós könyvtárának bemutatása során nem derül ki, hogy Gualdo Priorato híres hadvezérek életrajzát tartalmazó könyve nem a költő és hadvezér tékájából származik; az 1674-ben, vagyis tíz évvel halála után napvilágot látó kötetet már fia, Zrínyi Ádám vásárolta, és apja megmaradt ex libriseit az általa birtokolt tomosokba illesztette.

Helyenként kisebb-nagyobb pontatlanságok találhatók a képaláírásokban. A kötet 123. oldalán két ex libris látható, a magyarázó közlések szerint mindkettő

Nádasdy Ferencé volt. A kisebb, az önnön mellét feltépő pelikános címerkép azonban a Batthyány-családé és a familia híres bibliofil tagjáé, gróf Batthyány Ignác gyulafehérvári püspöké volt. Az arisztokrata címetek egyébként néha indokolatlanul ruházták bizonyos személyekre, így Ráday Pál és Jankovich Miklós sem volt gróf. Széchényi Ferenc az volt, a nevét viselő könyvtárat viszont több helyen is Országos Széchényi Könyvtár alakban említi a kötet. A koronaőr gróf Teleki Józsefnek pedig nem fia, hanem unokája volt az a Teleki József gróf, akit az MTA Könyvtárának alapítójaként tisztelünk.

Ezek az apróságok persze semmit sem vonnak le a pompás kötet értékeiből, amelyhez angol nyelvű tartalmi összefoglaló, a további kutatást megkönnyítő részletes irodalomjegyzék és névmutató kapcsolódik. A magyar bibliofília képeskönyve jó szívvel ajánlható a könyvek, a szép könyvek barátainak, a régi és a leendő bibliofileknek.

(Monok István–Buda Attila: A magyar bibliofília képeskönyve. Fényképezte Hapák József. Bp., 2006, Korona Kiadó – Országos Széchényi Könyvtár. 19 500.– Ft.)

Pogány György

Bertók László bibliográfia

Paraszi származású, de kisvilágából kinőtt, nemzeti és egyetemes látókörű költő. 1955-ben koholt vádak alapján letartóztatják és elítélik, de nem lesz a politikai ellenzék elfogult szószólója. Első önálló kötete harminchét éves korában jelenik meg, egyetemi diplomáját (könyvtár szakon) még később szerzi meg. Az indulás nehézségeit a tehetség, a tisztesség és a szorgalom kivételes koncentrációjával győzi le. Késleltetett kibontakozását ma már a nagyívű pálya alfejezeteként és az érett alkotó teljesítményének előtörténeteként értelmezzük. A róla szóló bibliográfia egy nem mindennapi életmű szakszerű és objektív adattára: a *Három az ötödiken* (1995) című szonettgyűjtemény megjelenésének évtizedében Bertók László kanonizált költő lett, azóta a magyar líra legjobbjai között tartjuk számon.

A költő, író, szerkesztő és könyvtáros Bertók László irodalmi és „kenyérekérés” munkássága két megyéhez kapcsolódik, Somogyhoz és Baranyához. 1964-ben költőzött Nagyatádról Pécsre, de azóta is szoros kapcsolatot ápol Somogyval. A kaposvári Megyei és Városi Könyvtár irodalomtörténeti jelentőségű kiadványokkal bizonyította hűségét a Vésén született, középiskolai tanulmányait Csurgón végző, fiatalon Nagyatádon könyvtároskodó Bertók iránt: az ötvenéves költőt „a szülőföldjéről írt verseit és műveinek válogatott bibliográfiáját tartalmazó Zöld pajzs alatt című kötet” ünnepelte; tíz évvel később megjelentette Csűrös Miklós tanulmánykötetét Bertók Lászlóról. Az alábbiakban ismertetett kiadvány a hetvenedik jubileum alkalmából készült (a születésnap 2005. december 6-án volt, a bibliográfia anyaggyűjtése 2006. október 31-én zárult le).

A tömör *Bevezető* tájékoztatása szerint a kötet nem tartalmazza az egyes versek első, folyóiratbeli közlésének adatait, és nem sorolja fel a megjelent, de az önálló

kötetből kihagyott verseket. A teljesség igényével dolgozza fel Bertók önálló kötetben megjelent műveit és azok visszhangját, a különböző fórumokban publikált tanulmányai, esszéi, tárcái és egyéb prózai írásai sokaságát, valamint megnyilatkozásait írókról, művészekről, műveikről, és a „róluk szóló, nekik ajánlott verseit, publikált leveleit”. Külön fejezeteket alkot a költő megzenésített verseinek, majd a róla szóló, neki ajánlott verseknek, prózáknak a jegyzéke. „*Többször utalunk – hangsúlyozza a Bevezető – elektromos médiumokra, internetes (...), rádiós, tévés adatokra, kapcsolatteremtési lehetőségekre is.*”

A szép kiállítású kötet borítóján Lajta Gábor Bertókot ábrázoló festménye látható; a portrét a Digitális Akadémia rendelte meg. A festő és a modell kapcsolatának folytatásáról tanúskodik az 531. számú tétel: Bertókot versírásra ihlette Lajta Éjjél című képe, s ez jól beilleszkedik a képzőművészettel való kapcsolatát igazoló más tények dokumentációjába. Többek között Borsos Miklós, Csontváry Koszta Tivadar, Egry József, Kondor Béla, Martyn Ferenc neve, illetőleg a nekik ajánlott versek fémjelzik és minősítik Bertók idevágó érdeklődését és ihletettségét.

Fokozza a 842 tétel kiadvány tudományos munkát megkönnyítő hasznát Bertók prózai írásainak teljességre törekvő jegyzéke (378–465. tétel). A Csokonairól és Vörösmartyról az Így élt... sorozatban megjelent monográfiák, majd kiváltképpen a *Priusz* és a *Hazulról haza* című kötetek olvasottsága és sikere nyomatékosan fölhívta a figyelmet értekező és emlékező (önéletrajzi) prózájának kvalitásaira; a kisprózák bibliográfiája szerint ennek a műfajnak a változatai és árnyalatai már a hatvanas évek elején fölbukkannak és változó intenzitással mindmáig jelen vannak munkásságában. A vallomások, interjúk, fülszövegek, évkönyvekbe szánt jegyzetek, körkérdésekre adott válaszok stb., az apró föladatokat is komolyan vevő értelmiségi ember felelősségével íródnak, és mind a Bertók-ismeretnek, mind a kor művelődés- és irodalomtörténetének másutt nehezen pótolható adalékait rejtik magukban.

A *Megzenésített verseiről* szóló fejezet több mint húsz Bertók-versre komponált darabot regisztrál. Az adattár emlékeztet a fiatalon elhunyt Sipos László pécsi színész Bertók-előadóstjére, és az elhangzás sorrendjében, a kezdősorokat is föltüntetve taglalja a hangkazettán szereplő nyolc vers adatait. A *Dinnye Döme* gyerekverskötet címadó darabját és több más verset népszerűsít lemezen és kazettán a Szélnkiáltó együttes. A zeneszerzők közül Papp Zoltán és Fenyvesi Béla nevét emeljük ki. A komponisták és előadók figyelmét nemcsak a dalszerű és gyermekversek ragadják meg, hanem Bertók költészetének drámai és intellektuális regisztere is megihleti őket.

A *Verses idegen nyelven* című fejezet tanulságosan tükrözi líránk külföldi fogadtatásának állapotát és problémáit. Hozzáértő, találó választásokra is akad példa, de esetleges, alkalmiszzerű közleményekre is.

A kötet beosztása szerint más-más helyre kerültek, de tükröképszerűen kiegészítik egymást a Bertók más írókról, művészekről, műveikről, nekik ajánlott verseiről szóló és a *Bertók Lászlóról szóló, neki ajánlott versek, prózák* című fejezetek. Részint az elődökhöz és kortársakhoz való viszonyának a tükröje ez, részint pedig befogadásának, hatásának, népszerűségének indexe. Vonzásai és választásai irodalom- eszményének tágasságáról és gondolkodása rugalmas dialektikájáról tanúskodnak. Kedvencei ellentétes-párhuzamos kettős-hármas csoportokba sorolhatók: Csokonai–Berzsenyi–Kazinczy, Ady–Babits, József Attila–Illyés, Takáts Gyula–Csorba

Győző. Nemes Nagy Ágnes–Nagy László–Fodor András... Valamennyiükben megtalálja a neki szóló üzenetet, a legalább egy-egy pillanatban vagy relációban fontossá és jelentőségteljessé váló összetartozás, közösség mozzanatát.

A Bertókhoz intézett, neki ajánlott verses és prózában írott szövegek néhány kivétellel 1980 után készültek; az idősebb pályatársak részéről a testvéri kéznyújtás gesztusai, a fiatalabbakról a tisztelgés, a közülük kinőtt mesterként való elismerés emlékjelei. Életkortól függetlenül föltűnik a hommage-oknak az a sajátossága, hogy átveszik, utánozzák, olykor parodizálják Bertók félreismerhetetlen műfaji, hangnemi változatait, az általa teremtett szerepeket, versmotívumokat: az idegenvezető szövegeit, a szonett és a haiku „kötésmintáit”.

Végül két kiegészítő információ a *Bevezetőből*: „*A névmutatóban félkövérrel szedtük azokat a tételszámokat, amelyek Bertók László (költőkről, írókról, művészekről szóló) írásaira utalnak. – A bibliográfiai rész előtt Csűrös Miklós Bertók László költészetéről írt tanulmányának részleteit, majd a költő életrajzi adatait közöljük.*”

(Bertók László bibliográfia. Összeáll. Köpflerné Szeles Judit. Kaposvár, 2007. Megyei és Városi Könyvtár. 112 p. [Somogyi bibliográfiák])

Csűrös Miklós

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete

39. Vándorgyűlésén kitüntetettek

MKE-émlékérmeket kaptak:

BARÁTNÉ DR. HAJDU ÁGNES

az MKE alelnöke, a Csongrád Megyei Könyvtárosok Egyesülete elnökségi tagja, az MKE Műszaki Könyvtáros Szekció tagja, a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Főiskolai Kar Könyvtártudományi Tanszékének tanszékvezető tanára

BAZSÓNÉ MEGYES KLÁRA

az MKE Pest Megyei Szervezet elnöke, az érdi Csuka Zoltán Városi Könyvtár igazgatója

KRASZNAI MIHÁLYNÉ

az MKE Műszaki Könyvtáros Szekció tagja, a Budapesti Műszaki Főiskola Könyvtárának igazgatója

DR. PÁLVÖLGYI MIHÁLY

az MKE Vas Megyei Szervezet tagja, a szombathelyi Berzsenyi Dániel Főiskola Természettudományi Főiskolai Kar Könyvtár- és Információtudományi Tanszékének főiskolai tanára

SZIVI JÓZSEFNÉ DR.

az MKE Társadalomtudományi Szekciójának elnöke (2002–2006), a Budapesti Corvinus Egyetem Központi Könyvtárának főigazgató-helyettese

SOLMOSI MÁRTA

az Ipolysági Városi Könyvtár igazgatója

„Az év fiatal könyvtárosa” díjat kapta:

BUZAI CSABA

az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtár könyvtárosa

3K
3K 3K 3K
3K 3K